

Østfold fylkeskommune

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 Oslo

Vår ref.: 2007/9685 - 11383/2008

Deres ref.: 200601042-
/CBS

Dato: 14.03.2008

Utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming - høringsuttalelse

Det vises til oversendelse av utkast til "Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming" datert 6. des. 2007, med høringsfrist 15. mars 2007.

Østfold fylkeskommunes høringsuttalelse finnes vedlagt.

Med hilsen

Elisabeth Dahle
fylkesplansjef

Vedlegg: Saksframlegg og protokoll med Fylkesutvalgets vedtak

Regionalavdelingen, Planseksjonen
Postadresse: Postboks 220, 1702 Sarpsborg
Kontoradresse: Oscar Pedersensvei 39, Sarpsborg
Telefon: 69 11 70 00, Telefaks: 69 11 70 70

E-post: sentralpost@ostfold-f.kommune.no
Internett:
Org.nr.:

Saksnr.: 2007/9685
Løpenr. 7006/2008
Klassering: 614
Saksbehandler: Elisabeth Dahle

Møtebok - Saksframlegg

Behandlet av Fylkesutvalget	Møtedato 13.03.2008	Utvalgssaksnr. 27/2008
--------------------------------	------------------------	---------------------------

Utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming - høring

Vedlegg

Brev fra Miljøverndepartementet datert 6. des. 2007 med vedlegg: Høringsforslag med utfyllende kommentarer

Bakgrunn for saken

Miljøverndepartementet har sendt utkast til "Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming" til høring med frist for uttalelse 15. mars 2008. Bakgrunnen er de nasjonale målene for universell utforming, herunder at alle mennesker i hele landet skal ha like muligheter til å utvikle sine evner og leve gode og meningsfylte liv, at det vil bli lagt til rette for at personer med nedsatt funksjonsevne kan ivareta sine rettigheter og plikter som samfunnsborgere, og at personer som lever med funksjonsnedsettelse skal sikres levekår og livskvalitet på linje med den øvrige befolkningen.

Universell utforming defineres slik: "Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpasning og en spesiell utforming".

Erfaringer viser at hensynet til mennesker med nedsatt funksjonsevne ikke nødvendigvis er et fordyrende element, dersom det er ivarettatt i en tidlig fase av planleggingen. Kostnadene blir vesentlig høyere dersom utilgjengelige bygninger eller utemiljø skal endres i ettertid. Universell utforming er således en kostnadseffektiv strategi, som bør legges til grunn for planleggingen.

Rikspolitiske retningslinjer kan gis av Kongen med hjemmel i plan- og bygningslovens § 17-1, første ledd.

Høringsforslaget

Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming skal legges til grunn for all planlegging etter plan- og bygningsloven. Etter Miljøverndepartementets mening er imidlertid universell utforming i planleggingen alene ikke tilstrekkelig for å nå det nasjonale mål om at alle mennesker i hele landet skal ha like muligheter til å utvikle sine evner og leve gode og meningsfylte liv. I utkastet foreslås det derfor at retningslinjene bør brukes i øvrig forvaltningsvirksomhet innen de rammene sektorlovene gir.

Formålet med retningslinjene framgår av kapittel 2 "Virkeområde og formål":

- Sikre at planlegging på alle forvaltningsnivåer bidrar til en utvikling mot et stadig mer universelt utformet samfunn.

- b) Klargjøre det offentliges ansvar for at universell utforming blir ivaretatt i planleggingen av byggeområder, utearealer og transportinfrastruktur.
- c) Stimulere til planlegging som gir god tilgjengelighet og brukbarhet for alle, og som samtidig tilfredsstillende andre samfunnsmessige mål.
- d) Legge særlig vekt på å ivareta hensynet til personer med nedsatt funksjonsevne.
- e) Styrke fylkeskommunens og fylkesmannens muligheter for innspill og medvirkning.

I utkastet til retningslinjer stilles det krav til den kommunale planprosessen og at kommunene i sin planlegging har ansvar for å ivareta hensynet til universell utforming. Videre at behovet for særskilte bestemmelser og/eller retningslinjer for universell utforming må vurderes i hver enkelt plan, samt å sikre medvirkning og deltakelse i planprosessene. Kommunalt råd for funksjonshemmede skal trekkes med som aktiv part i kommunens planarbeid.

I retningslinjene stilles det også krav til fysisk utforming, herunder:

- Lokalisering av ny utbygging i byer og tettsteder.
- Adkomst og fremkommelighet i byggeområder.
- Adkomst og aktivitetsmuligheter for alle i uteområder i tilknytning til byggeområdene.
- Lokalisering av arbeidsplasser, omsorgstilbud og boliger for grupper med behov for særlig tilrettelegging.
- Utforming og tilrettelegging av transportinfrastruktur.
- Adkomst, brukbarhet og aktivitetsmuligheter ved utforming av nye og eksisterende friområder og friluftsområder.

Ansvar for å ivareta intensjonene og kravene i retningslinjene er lagt til kommunene og forslagsstillere. Fylkesmannens skal, i samråd med fylkeskommunen, gi veiledning, uttalelser og nødvendig støtte for å sikre at kommunene ivaretar de krav som stilles i retningslinjene. Miljøverndepartementet har det overordnede ansvaret for oppfølgingen av retningslinjene. Fylkeskommunen har også ansvar for å ivareta universell utforming i egen planlegging.

Berørte statlige fagorgan, fylkeskommune og nabokommune har adgang til å fremme innsigelse der kommunale planer er i strid med rikspolitiske retningslinjer for universell utforming. Retningslinjene gir også grunnlag for å påklage enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven.

De rikspolitiske retningslinjene trer i kraft straks med unntak av kravet til forslagsstillere om å sørge for nødvendig deltakelse og medvirkning i planprosessen i og at planforslaget tilfredsstillende kravene til fysisk utforming. Disse kravene skal tre i kraft ved ikrafttreddelsen av ny plan- og bygningslov.

Fylkesrådmannens vurdering

Høringsforslaget innebærer en styrking av hensynene til universell utforming noe som er i samsvar med de signalene Miljøverndepartementet tidligere har gitt, bl.a. i "Regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne. Plan for universell utforming innen viktige samfunnsområder" (sist revidert 6. desember 2004). Det er også i tråd med det forslaget til ny plandel av plan- og bygningsloven, som Regjeringen nå har lagt fram, der lovens formålsparagraf slår fast at prinsippet om universell utforming skal ivaretas både i planleggingen og i kravene til det enkelte byggetiltak.

Østfold fylkeskommune har allerede innarbeidet rutiner i forbindelse med veiledning og ved uttalelser til kommunene, for å sikre at kommunene følger opp sitt ansvar for universell utforming i planprosessene.

Når det gjelder fylkeskommunens ansvar for å ivareta universell utforming i egen planlegging, så har Østfold allerede i gjeldende fylkesplan "Grenseløse Østfold" føringer for universell

utforming. De foreslåtte retningslinjene for universell utforming bør legges til grunn for arbeidet med ny fylkesplan.

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

Østfold fylkeskommune gir sin tilslutning til utkast til "Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming". Østfold fylkeskommune har allerede gjennom fylkesplanen gitt regionale føringer for universell utforming. De nye rikspolitiske retningslinjene legges til grunn for arbeidet med ny fylkesplan.

Sarpsborg, 20.02.2008

Atle Haga
fylkesrådmann

Odd Roald Andreassen
fylkesdirektør

PS 27/2008 Utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming - høring

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

Østfold fylkeskommune gir sin tilslutning til utkast til "Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming". Østfold fylkeskommune har allerede gjennom fylkesplanen gitt regionale føringer for universell utforming. De nye rikspolitiske retningslinjene legges til grunn for arbeidet med ny fylkesplan.

Fylkesutvalgets behandling:

Det ble ikke framsatt endrings- eller tilleggsforslag.

Votering:

Fylkesrådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Fylkesutvalgets vedtak 13.03.2008:

Østfold fylkeskommune gir sin tilslutning til utkast til "Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming". Østfold fylkeskommune har allerede gjennom fylkesplanen gitt regionale føringer for universell utforming. De nye rikspolitiske retningslinjene legges til grunn for arbeidet med ny fylkesplan.